

492 SAYILI HARÇLAR KANUNUNUN 23.MADDESİNİN UYGULANMASI İLE İLGİLİ SORUNLAR

Av. Erdem DEMİR – Em. İcra Müd.- Adli Bilirkişi Hüseyin DEMİR

Kamu hizmetlerinin kurulması ve yürütülmesi için gerekli olan mali kaynağın sağlanması amacıyla, devletin egemenlik gücüne dayanarak koyduğu mali yükümlülüklerden kaynaklanan alacakları, genel olarak kamu alacakları olarak nitelendirilmektedir.

Devletin kamu alacağını oluşturan gelir kaynaklarından birisini ise; kamu hizmetlerinden yararlananların bu hizmet karşılığında ödedikleri harçlar oluşturmaktadır.

Harç; bazı kamu hizmetlerinden yararlanan ve hatta kanun hükmü ile yararlanmak zorunda bırakılan özel ve tüzel kişilerin, özel menfaatlerine ilişkin olarak, kamu kuruluşlarının hizmetlerinden yararlanmaları karşılığında, belli bir ölçüde bu hizmetlerin maliyetine katılmaları amacıyla konulan ve zor unsuruna dayanan mali yükümlülüklerdir.¹

Diğer bir anlatımla harç; adli ve idari hizmetlerde ve bu hizmetin gerektirdiği masraftan karşılamak mülahazasıyla gerçek ve tüzel kişilerden hazinece alınan bir paradır. Yapılan işler ve görülen hizmet amme hizmetinden ziyade, kişilerin şahsına ve menfaatine ilişkindir.²

Anayasa Mahkemesi de harcı, verginin özel ve ayrık bir türü olarak tanımlamıştır.³

Harçlar konusunda genel düzenleme içeren, 492 sayılı Harçlar Kanunu'nun gerekçesinde harcın tanımı “fertlerin özel menfaatlerine ilişkin olarak, kamu kurumları ve hizmetlerinden yararlanmaları karşılığında yaptıkları ödemelerdir” biçiminde yapılmıştır. Bu harç tanımı Anayasa Mahkemesi'nin 31.03.1987 gün ve 1986/20 E.-1987/9 K.; 14.02.1991 gün ve 1990/18 E. - 1991/4 K.; 28.09.1995 gün ve 1995/24 E. - 52 K.; Yargıtay Hukuk Genel Kurulu'nun 12.05.1982 gün ve 1982/5-341 E. - 493 K. sayılı kararlarında da benimsenmiştir.

Buna göre, bir hizmetin harç konusu olabilmesi için; kişilerin bir kamu hizmetinden yararlanmaları, kişilere kamu eliyle özel bir yarar sağlanması ve kamu idaresinin kişilerin özel bir işiyle uğraşması gerekmektedir.⁴

Bir kamu hizmeti nedeniyle harç alınabilmesi, bu hizmetin kanunla belirlenmesine ve bu hususla ilgili harç alınmasına ilişkin düzenlemelerin de kanunda yer almasına bağlıdır.

Nitekim 1982 Anayasası'nın 73/3. maddesinde; “Vergi, resim, harç ve benzeri mali yükümlülükler kanunla konulur, değiştirilir veya kaldırılır.” hükmünü içermektedir.

Bu Anayasa hükmünün, vergi, resim ve harç gibi parasal yükümlülüklerin veya bunlardan bağımsızlığın, kapsam ve içeriğinin hiçbir kuşkuya yer vermeyecek biçimde ve açıkça gösterilmesi amacına yönelik bulunduğu açıktır. O halde, harca ilişkin bir yasa hükmünün yorumu ve uygulanmasında, bu ilke ve amacın göz önünde bulundurulması gerekmektedir.

¹ (Pınar, Burak: Yargı ve İcra Harçları, Ankara 2009, s. 1-3)

² (YİBK. 23.12.1976 gün ve 1976/11-7 E. - 6 K.)

³ (Anayasa Mahkemesi 17.12.1968 gün ve 1968/12 E. - 65 K., 24.10.1974 gün ve 1974/31 E.- 43 K., 14.01.2010 gün ve 2009/27 E. - 2010/9 K. sayılı ilamları ve aynı mahiyette Yargıtay Hukuk Genel Kurulu'nun 12.05.1982 gün ve 1982/5-341 E. - 493 K. sayılı ilamı)

⁴ (YİBK. 7.12.1964 gün ve 1964/3 E.-5 K., Anayasa Mahkemesi'nin 31.03.1967 gün ve 1986/20 E.-1987/9 K. sayılı ilamları)

Aksi halde, kişi ve kurumların yasal dayanağı olmayan bir yükümlölük altına sokulmaları veya Devletin önemli bir gelir kaynağından yoksun bırakılması gibi, Yasa Koyucunun amacına aykırı ve sakıncalı sonuçların doğmasına yol açılmış olur.⁵

Bu kanunilik ilkesine paralel olarak, 492 sayılı Harçlar Kanunu'nun 1. maddesinde, Harçlar Kanunu gereğince alınacak harçlar arasında diğer harçların yanında yargı harçları da bulunmaktadır.

Yine 492 Sayılı Harçlar Kanunu'nun 2.maddesinde ise; yargı işlemlerinden Harçlar Kanunu'na bağlı (1) sayılı tarifede yazılı olanların, yargı harçlarına tabi olduğu vurgulanmıştır.

Bu arada yargı harcı, devletin mahkemeler aracılığıyla yaptığı hizmete, ondan yararlananların katkısıdır.⁶

Bilindiği gibi 492 Sayılı Harçlar Kanununun 23. Maddesinde “ Her ne sebep ve suretle olursa olsun, icra takibinden vazgeçildiğinin zabıtnameye yazılması için vazgeçilen miktara ait tahsil harcının yarısı alınır. Ancak haczedilen mal satılıp paraya çevrildikten sonra vazgeçilirse tahsil harcı tam olarak alınır. “ denilmektedir.

492 Sayılı Harçlar Kanununun 23. Maddesinin uygulanmasında çok çeşitli uygulamalara rastlanıldığı gibi uygulayıcılar tarafından tereddütler yaşanmaktadır.

İlgili madde incelendiğinde; her ne sebep ve suretle olursa olsun icra takibinden vazgeçildiğinin zabıtnameye yazılması için vazgeçilen miktarda harcın yarısı alınacağı açıkça belirtilmiştir. Daha da açacak olursak takip alacaklısı veya yetkili vekili tarafından alacağını aldığını beyan etmesi yada yeniden takip hakkı saklı kalmak kaydı ile açılan icra takibinden vazgeçmesi halinde vazgeçilen miktara ait yani beyan ettiği ve harca tabi olan miktara ait harcın yarısının alınması gerekir. Ancak haczedilen mal satılıp paraya çevrildikten sonra vazgeçilirse tahsil harcı tam olarak alınır,

Harçlar Kanun 23. Maddesinin değiştirilmesi konusunda verilen kanun teklifinin 28. Maddesinde “Her ne sebep ve suretle olursa olsun, icra takibinden vazgeçildiğinin zabıtnameye yazılması için vazgeçilen miktara ait tahsil harcının beşte biri alınır. Ancak haczedilen mal satılıp paraya çevrildikten sonra vazgeçilirse tahsil harcı tam olarak alınır. Haciz ve satış şerhinin kaldırılması, muhafaza altındaki malların borçluya yediemin olarak teslimi talebinin zabıtnameye yazılması yukarıdaki fıkra hükümlerine tâbidir” şeklinde değiştirilmesi yer almış ancak 6352 Sayılı Kanunda bu değişiklik çıkmamıştır, 492 Sayılı Harçlar Kanununun 23. Maddesinde yukarıdaki değişiklik yapılmış olsaydı bugünkü duraksama ve tereddütler yaşanmayacaktı bu tür bir değişikliğe gerçekten ihtiyat duyulmaktadır.

Başlıklar halinde inceleyecek olursak;

a-) Haricen tahsil veya icra takibinden vazgeçme talebi,

Takip alacaklısı 492 S.K.” nun 23. Maddesi gereğince takibin her aşamasında icra takibinden vazgeçebilir, vazgeçme haricen tahsil nedeni ile olur yada yeniden icra takibi açma hakkı saklı kalmak üzere olur.

⁵ (HGK.'nun 12.05.1982 gün ve 1982/5-341 E. - 493 K. sayılı ilamı)

⁶ (YİBK. 16.11.1983 gün ve 1983/5 E.- 6 K.)

Takip alacaklısı tarafından her ne sebep ve suretle olursa olsun icra takibini zabıtnameye yazılması için vazgeçilen miktarda harcın yarısı alınır peki harç kimden alınacaktır, tabî ki harç vazgeçmeyi zabıtnameye yazdıran alacaklıdan alınacaktır daha da açacak olursak bu harcın sorumlusu alacaklıdır.

Feragat, alacağın haricen tahsil edildiği anlamına gelmektedir. Dolayısıyla feragat harcı tahsil harcının bir türevi olup, ayrı bir niteliği yoktur. Yukarıda açıklandığı üzere aşamalarına göre tahakkuk edecek tahsil harcının yarısı oranında uygulanır. İcra müdürü feragat beyanını zapta yazabilmesi için öncelikle harcı tahsil etmesi gerekir. Ancak Bu harcı alacaklının veya borçlunun ödemesi önemli değildir. Ancak kim tarafından ödendiğinin tahsilat makbuzunda veya zabıtta belli olması ileride ispat bakımından gerekir.

492 Sayılı Kanun 23. Maddesinde vazgeçme harcının sorumlusu açıkça belirtilmemiş ise de Yüksek Mahkeme kararları ve Bakanlık Genelgesi incelendiğinde vazgeçme harcının sorumlusunun alacaklı olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Harçlar kanununun 23. maddesi gereğince her ne suretle olursa olsun icra takibinin zabıtnameye yazılması halinde vazgeçilen miktara ait tahsil harcının yarısı alınır ancak haczedilen mal satılıp paraya çevrildikten vazgeçildikten sonra tahsil harcı tam olarak alınır, bu durumda vazgeçme harcının sorumlusu alacaklıdır.

İcra ve iflas kanununun 15. Maddesinde icra iflas harçlarını kanun tayin eder kanunda hilafı yazılı değilse bütün harç ve masraflar borçluya ait olup neticede ayrıca hüküm ve takibe hacet kalmaksızın tahsil olunur denilmektedir. 492 sayılı kanunun 23. maddesine göre her ne sebeple olursa olsun icra takibinden vazgeçilmesi halinde vazgeçme harcının mevzuu olan işlemin yapılmasını isteyen alacaklıdan tahsilinin gerekir.⁷

Harçlar kanununun 23. maddesi gereğince her ne suretle olursa olsun icra takibinin zabıtnameye yazılması halinde vazgeçilen miktara ait tahsil harcının yarısı alınır ancak haczedilen mal satılıp paraya çevrildikten vazgeçildikten sonra tahsil harcı tam olarak alınır, bu durumda vazgeçme harcının sorumlusu alacaklıdır.

İcra ve iflas kanununun 15. Maddesinde icra iflas harçlarını kanun tayin eder kanunda hilafı yazılı değilse bütün harç ve masraflar borçluya ait olup neticede ayrıca hüküm ve takibe hacet kalmaksızın tahsil olunur denilmektedir. 492 sayılı kanunun 23. maddesine göre her ne sebeple olursa olsun icra takibinden vazgeçilmesi halinde vazgeçme harcının mevzuu olan işlemin yapılmasını isteyen alacaklıdan tahsilinin gerekir.⁸

Gayrimenkullerin ve gemilerin teslimine dair icra takibinden vazgeçilmesi halinde feragat harcı oranı

Gayrimenkullerin ve gemilerin tahliye ve teslimine dair icra takiplerinde tahsili harcının hesabında esas alınan değer muayyen bir alacak olmayıp 492 sayılı kanunun 18. maddesine göre belirlenen kira tutarı olduğuna göre gayrimenkul ve gemilerin tahliye ve teslimine ilişkin icra takibinden vazgeçilmesinin bedeli muayyen bir alacağın takip ve tahsilinden vazgeçilmesi şeklinde değerlendirilmesi mümkün değildir. Bu nedenle gayrimenkul ve gemilerin tahliye ve teslimine ilişkin icra takibinden vazgeçildiğinin zabıtnameye yazılması için 23. madde hükmü dikkate alınarak icra işlemine ait harcın yarısının alınması mümkün bulunmamaktadır.”⁹

⁷ (HiGM 07.01.1992 T. 869 sayılı genelgesi)

⁸ (HiGM 07.01.1992 T. 869 sayılı genelgesi)

⁹ HiGM 17.01.1990 Tarih ve 8.02863 sayılı genelgesi.

Takipten Vazgeçilmesi Durumunda Harçtan Sorumlu Olanın Alacaklı Olması-Vekilin Sorumluluğuna Gidilememesi

Kanunda aksi yazılı değil ise bütün harç ve masraflar borçluya aitse de, Harçlar Kanununun 11. ve 23. maddeleri hükmüne göre takipten vazgeçilmesi nedeniyle somut olayda, harçtan sorumlu olan alacaklıdır. Bu durumda, sanki alacaklının avukatı harçtan şahsen sorumlu imiş gibi tahsil harcının, adı geçenin kendisinden alınması sonucunu doğuracak şekilde icra müdürlüğünce vergi dairesine yazı yazılması yasaya aykırıdır.¹⁰

4603 Sayılı Kanun Kapsamındaki/Vazgeçme Harcı - Ziraat Bankası 4603 Sayılı Kanuna Tabi Olduğundan Ona Halef Olan Alacaklıdan Vazgeçme Harcı Alınamayacağı

5230 Sayılı Kanununun 11. maddesinde "... 4603 Sayılı Kanuna tabi bankalarca yeniden yapılandırma sürecinde açılmış veya açılacak dava ve takipler sonuçlandırılıncaya kadar 492 Sayılı Harçlar Kanununun 2, 23 ve 29. maddeleriyle 2548 Sayılı Cezaevleri ile Mahkeme Binaları İnşası Karşılığı Olarak Alınacak Harçlar ve Mahkumlara Ödettirilecek Yiyecek Bedelleri Hakkında kanunun 1. maddesi hükmü uygulanmaz. İhtiyati tedbir ve ihtiyati haciz taleplerinde teminat şartı aranmaz. Bankaların mahkeme ilamını alması ve tebliğe çıkarması işlemlerinde karşı tarafa yükletilmiş olan harcın ödenmiş olması şartı aranmaz." hükmü yer almaktadır.

Harçlar Kanununun 23. maddesinde ise "... Her ne sebep ve surette olursa olsun icra takibinden vazgeçildiğinin zabınameye yazılması için vazgeçilen miktara ait tahsil harcının yarısı alınır. Ancak haczedilen mal satılıp paraya çevrildikten sonra vazgeçilirse tahsil harcı tam olarak alınır." düzenlemesine yer verilmiştir.

Somut olayda, takip alacaklısı Ziraat Bankasına halef olarak alacağın bir kısmını temlik alan temlik alacaklısı, fazla hacizlerin kaldırılması talebinde bulunmuş, kendisinden Harçlar Kanununun 23. maddesine göre vazgeçme harcı istenilmiştir. Yukarıda belirtilen yasa maddeleri nazara alındığında Ziraat Bankasına halef olan alacaklıdan vazgeçme harcının istenilmesi mümkün değildir. Mahkemece şikayetin kabulüne karar verilmesi gerekirken yazılı gerekçeyle istemin reddi isabetsizdir¹¹

Sıkça sorun yaşanan sorunlardan bir tanesi de satıştan sonra dosya bakiyesi varsa ve bu bakiyeden vazgeçilirse harç oranı ne olmalıdır? Daha da açacak olursak icra takip dosyasından bir kısım mal satılarak paraya çevrilmiş satılarak paraya çevrilen malın ihale bedeli üzerinden satıştan gelen paralardan alınması gereken harç tahsil edilmiştir (2015 yılı tarifesi gereğince % 11,38) bilahare takip alacaklısı bakiye dosya borcundan vazgeçtiğini beyan ederek zabınameye yazdırdığı zaman alınması gerekeni harç oranı ne olmalıdır, aşağıdaki Yüksek Mahkeme kararlarından da anlaşıldığı üzere icra takip dosyasının o andaki safahatine göre yani haciz yoksa 2015 tarifesi dikkate alındığında harca tabi bakiye üzerinden % 2,27, haciz varsa % 4,55 vazgeçme harcının tahsil edilmesi gerektiği,

Tahsil Edilemeyen Alacak Yönünden Harçlar Kanununda Gösterildiği Oranlarda Alınması Gerektiği - Satış Öncesi Feragat

Borçlu aleyhinde 189.729,20 YTL takip çıkışı toplam alacağın tahsili için takip başlatılmıştır. 10.2.2009 tarihinde 31.740,00 TL'lik menkulleri alacaklıya alacağı mahsuben ihale edilmiştir. Alacaklı vekili 5.3.2009 tarihinde icra müdürlüğünde borçlu aleyhindeki takipten feragat ettiğini, malların kendisine teslimini ve hacizlerin kaldırılmasını talep etmiştir. İcra müdürlüğünce takip miktarı üzerinden satış yapıldıktan sonra takipten feragat

¹⁰ Yargıtay 12.HD. 02.05.2002 Tarih ve 2002/8464 E, 2002/9122 K. Sayılı ilamı.

¹¹ (Yargıtay 12. H.D. 08.03.2011 T. 2010/22664 E, 2011/2832 K. Sayılı ilamı)

edildiğinden %9 oranında hesaplanan 16.126,62 TL feragat tahsil harcının ve satış sonrası tahsil harcının yatırılması halinde talebin kabulüne karar verilmiştir.

Alacaklı vekili icra müdürlüğünün feragat edilen alacak miktarının, satış sonrası tahsil edilen 31.740,00 TL düştükten sonraki bakiyesi üzerinde, satış sonucu değil, öncesi feragat olduğundan %3,6 oranında harç alınmak yerine, %9 oranında harç alınması işlemini şikayet etmiştir.

Mahkemece 429 Sayılı Harçlar Kanunu'nun 23. maddesine göre, satış sonrası feragat olduğundan icra müdürlüğünün işleminin hukuka uygun bulunduğu gerekçesiyle şikayetin reddine karar verilmiştir.

Şikayete konu takip dosyası incelendiğinde 31.750,00 TL'lik alacağın satış sebebiyle tahsil edildiği, bakiye alacağın ise, henüz tahsil edilmediği ve dosyada hacizlerin bulunduğu görülmüştür. Tahsil edilemeyen alacak kısmı yönünden satış öncesi feragat vardır. 492 Sayılı Harçlar Kanunu'nun 23. maddesi ve 1 Sayılı tarifenin B-b bölümünde gösterilen oranlarda feragat harcı alınmalıdır.

O halde mahkemece, yukarıda açıklanan sebeplerle şikayetin kabulü yerine reddine karar verilmesi isabetsiz olup, bu sebeple kararın bozulmasına karar vermek gerekirken, sehven onandığı anlaşılmalı, alacaklı vekilinin karar düzeltme isteminin kabulüne karar vermek gerekmiştir¹²

Aynı Alacak İçin Tahsilde Tekerrür Olmamak Kaydıyla Birden Fazla Takip Yapılmasının Mümkün Olduğu - Tahsil Harcının Yalnızca Tahsilat Yapılan Takip Dosyasından ve Bir Defa Alınması gerektiği.

Alacaklı vekilinin icra mahkemesine başvurusunda borçlu aleyhine başlatılan Adana 4. İcra Müdürlüğü'nün 2010/1226 ve 2010/1227 Esas sayılı icra takiplerinin aynı alacak için ve tahsilde tekerrür olmamak kaydıyla yapıldığını, borcun 2010/1226 Esas sayılı icra takip dosyasında ödendiği ve bu dosyada tahsil harcı alındığını belirterek 2010/1227 Esas sayılı icra takip dosyasında da bu dosyada borçlu olan Şemseddin Kıyak adına kayıtlı taşınmazlar üzerindeki hacizlerin tahsil harcı alınmaksızın kaldırılması talebi üzerine icra müdürlüğünce tahsil harcı yatırılması gerektiğine ilişkin verilen kararın iptalini istediği anlaşılmıştır.

492 Sayılı Harçlar Kanununun 23. maddesi uyarınca "Her ne sebep ve suretle olursa olsun, icra takibinden vazgeçildiğinin zapıtnamaya yazılması için vazgeçilen miktara ait tahsil harcının yarısı alınır. Ancak haczedilen mal, satılıp paraya çevrildikten sonra vazgeçilirse tahsil harcı tam olarak alınır." Öte yandan, hacizlerin kaldırılması istemi, alacağın haricen tahsil edildiğine teşkil edeceğinden, hacizlerin kaldırılması için anılan yasa hükmüne uygun olarak tahsil harcının ödenmesi zorunludur.

Aynı alacak için tahsilde tekerrür olmamak kaydıyla birden fazla takip yapılması mümkündür. Bu durumda icra takiplerinden birinde alacağın tahsil edilmesi halinde, diğer takip dosyası da infaz edilmiş olduğundan tahsil harcı yalnızca tahsilat yapılan takip dosyasından ve bir defa alınır.

O halde mahkemece borçlu tarafından aynı alacak için tahsilde tekerrür olmamak kaydıyla yapılan 2010/1227 Esas sayılı icra takip dosyası için tahsil harcı alınması açıklanan nedenlerle yerinde olmadığından şikayetin kabulü gerekirken yazılı gerekçe ile reddi isabetsizdir.¹³

¹² (Yargıtay 12. H.D. 26.10.2010 T, 2010/11280 E, 2010/24825 K. Sayılı ilamı)

¹³ Yargıtay 12. H.D. 18.10.2011 T, 2011/2662 E, 2011/19138 K.Sayıli ilamı

Dosya Alacağı Bakiyesinden Vazgeçme - % 3,6 Oranı Üzerinden Tahsil Harcı Hesaplanması Gereği

İcra dosyasında satılan vasitanın satış bedeli alacağın tamamını karşılamadığından ve bu bedel üzerinden Harçlar Kanunu madde 23/c fıkrasına göre % 9 tahsil harcı kesildiğine göre vazgeçilen bakiye dosya alacağına % 3,6 oranı üzerinden tahsil harcı hesaplanması gerekir. İcra Müdürlüğünce aksine düşünce ile dosyaya giren paralar düşüldükten sonra bakiye alacak üzerinden %9 tahsil harcı hesaplanmasına ilişkin işlem doğru olmayıp, mahkemece şikayetin kabulüne karar verilmesi gerekirken reddine dair karar verilmesi isabetsizdir.¹⁴

Harçlar kanununun 23. maddesi gereğince her ne suretle olursa olsun icra takibinin zabıtnameye yazılması halinde vazgeçilen miktara ait tahsil harcının yarısı alınır ancak haczedilen mal satılıp paraya çevrildikten vazgeçildikten sonra tahsil harcı tam olarak alınır, bu durumda vazgeçme harcının sorumlusu alacaklıdır.

İcra ve iflas kanununun 15. Maddesinde icra iflas harçlarını kanun tayin eder kanunda hilafı yazılı değilse bütün harç ve masraflar borçluya ait olup neticede ayrıca hüküm ve takibe hacet kalmaksızın tahsil olunur denilmektedir. 492 sayılı kanunun 23. maddesine göre her ne sebeple olursa olsun icra takibinden vazgeçilmesi halinde vazgeçme harcının mevzuu olan işlemin yapılmasını isteyen alacaklıdan tahsilinin gerekir.¹⁵

Alacaklının icra takibini sürdürmekten vazgeçmesi halinde borçlu tarafından ödeme yapılması vazgeçme harcının alacaklıdan tahsili gerekir.

Devletin icra takibi nedeni ile aldığı harçlardan en önemlilerinden birisi icra tahsil harcı olup bu harç anılan yasal düzenleme uyarınca alacağın ödenmesi sırasında tahsil olunur İcra Dairesince borçlu tarafından yatırılan miktardan kesilen harç nedeni ile alacaklı, alacağının tamamına kavuşmadığı takdirde borçlunun malvarlığı üzerinde takibi devam ettirerek alacağını eksiksiz tahsil etme olanağına her zaman sahiptir. Alacaklı, icra takibinin her hangi bir safhasında borçlu aleyhine yürüttüğü takibi sürdürmekten vazgeçerse ve hatta bunu bir beyan olarak icra tutanağına yazdırmak isterse icra müdürü feragat beyanını zapta geçirmeden önce borçlu ödemede bulunmadığı takdirde feragat harcını alacaklıdan tahsil etmek durumundadır. (HGK 27.04.2005. 2005/12/290-269 sayılı genelgesi)

Uygulamada sıkça sorun yaşanan işlemlerden biriside Ödeme emri veya icra emri tebliğ edilmeden vazgeçme harcı alınır mı, ödeme emri veya icra emri tebliğ edildiği takdirde aşamalara göre ne oranda vazgeçme harcının alınacağı konusudur;

Ödeme emri veya icra emrinin tebliğinden önce vazgeçme yani feragat olur ise yasaya koyucu harç tahsil edilebilmesi için icra veya ödeme emrini şart koştuğundan harç alınmaması gerekir, yine sorun yaşanan işlemlerden biriside icra takip dosyasında satış sebebi ile kısmi alacağın satış sebebi ile tahsil edilmesinden sonra bakiye alacak için vazgeçme vuku bulunduğu takdirde alınması gereken icra tahsil harcı bakiye alacağın henüz tahsil edilmediği düşünülerek tahsil edilemeyen alacak kısmı yönünden satış öncesi feragat vardır. 492 Sayılı Harçlar Kanunu'nun 23. maddesi ve 1 Sayılı tarifenin B-b bölümünde gösterilen oranlarda feragat harcı alınmalıdır. Daha açık bir anlatımla zaten satış nedeni ile icra takip dosyasından satış yolu ile elde edilen paradan alınması gereken ve bugün geçerli olan tarife gereğince % 11,38 oranında icra tahsil harcı tahsil edilmiştir, bakiye alacak için 492 Sayılı Harçlar Kanununun 23. Maddesi gereğince haciz varsa % 4,55 oranında, haciz yoksa % 2,27 oranında vazgeçme harcının alınması gerekir. Bu konuda örnek Yüksek Mahkeme kararlarını incelemek gerekirse;

¹⁴ (Yargıtay 12. H.D. 24.06.2005 T, 2005/8810 E, 2005/13691 K. Sayılı ilamı)

¹⁵ (HİGM 07.01.1992 T. 869 sayılı genelgesi)

492 sayılı Harçlar Kanununa ekli I sayılı tarifenin İcra İflas Harçları B bölümünün I-3. maddesi gereğince, tahsil harcının ancak ödeme emri veya icra emri tebliğinden sonraki işlemler için alınabileceği; Ancak ödeme emri veya icra emrinin tebliğe çıkarılması fakat borçluya tebliğ edilmesinden önce yapılan ödemelerden ve icra takibinden vazgeçme halinde tahsil harcı alınmayacağı

İcra takiplerinde takip çıkışı üzerinden 492 sayılı Harçlar Kanunu'na ekli (1) sayılı tarifenin B/I- 3. fıkrasında belirtilen ve takip safhalarına göre tahsil harcı alınır ancak bu tahsil harcının doğabilmesi için takibin o safhasının yerine getirilmesi gerekir. Ödeme veya icra emrinin tebliği, haciz işleminin yapılması veya satış işleminin kesinleşmesi gibi ödeme emri veya icra emrinin tebliğe çıkarılması fakat tebliğ edilmesinden önce yapılan ödemelerden ve icra takibinden vazgeçme halinde tahsil harcı almak mümkün değildir. (HİGM 20.02.1989 T. 8385 sayılı genelgesi) 492 sayılı Harçlar Kanunu'nda harç alacağının doğması için ödeme veya icra emrinin tebliği gereklidir Ödeme emri veya icra emrinin tebliğinden önce yapılan ödemelerden tahsil harcı alınmaz.

492 Sayılı harçlar kanuna ekli I sayılı tarifenin icra iflas harçları B bölümünün I-3 maddesindeki tahsil harcının ancak ödeme emri veya icra emri tebliğinden sonraki işlemler nedeniyle alınacağı öngörülmüştür. (12. HD 10.03.2003 T 1505 - 4760 Sayılı ilamı)

Somut olayda, 18.04.2013 tarihli tahsilat makbuzu ile 187.706 TL Hayati Hamzaoğlu ve Tuğrul Dellaloğlu tarafından itirazi kayıtlı borç miktarı yatırıldığı, borçlu Tuğrul Dellaloğlu hakkında çıkartılan ödeme emri tebligatının 19/04/2013 tarihinde tebliğ edildiği, borçlu Hayati Hamzaoğlu adına çıkartılan tebligatın da 19/04/2013 tarihinde iade edildiği anlaşıldığından; ilgili tarife gereğince ödeme emri tebliğ edilmeden tahsil harcı alınamayacağından şikayetçi- borçlular yönünden tahsil harcı alınmasının mümkün olmadığı; bazı borçlulara ödeme emrinin tebliğ edilmesi halinde tahsil harcının ancak bu borçlulardan alınması mümkün olduğundan şikayetin kabulüne karar verilmesi gerekirken reddine dair hüküm tesisi isabetsizdir.¹⁶

İcra emri tebliği Öncesinde Yapılan Ödemelerden Tahsil Harcı Alınmayacağı - Tebliğinden Sonraki İşlemler Nedeniyle Alınacağı,

İcra takiplerinde takip çıkışı üzerinden 492 sayılı Harçlar Kanunu'na ekli (1) sayılı tarifenin B/I- 3. fıkrasında belirtilen ve takip safhalarına göre tahsil harcı alınır ancak bu tahsil harcının doğabilmesi için takibin o safhasının yerine getirilmesi gerekir. Ödeme veya icra emrinin tebliği, haciz işleminin yapılması veya satış işleminin kesinleşmesi gibi ödeme emri veya icra emrinin tebliğe çıkarılması fakat tebliğ edilmesinden önce yapılan ödemelerden ve icra takibinden vazgeçme halinde tahsil harcı almak mümkün değildir. (Hİ GM 20.02.1989 T. 06.12.20118385 sayılı genelgesi) 492 sayılı Harçlar Kanunu'nda harç alacağının doğması için ödeme veya icra emrinin tebliği gereklidir (12.HD. 06.12.2011 Tarih ve 2011-9508 E, 2011/26895 K.Sayılı ilamı¹⁷)(Yargıtay 12. HD. 01.07.2013 T. 2013/16933E, 2013/24552 K.Sayılı ilamı)

İhtiyati haciz icrai hacze çevrilmeden önce taraflar arasında bir anlaşma veya ödeme olduğu taktirde harç alınmalı mıdır

İhtiyati haciz, İİK'nun 264/1 Maddesi gereğince alacaklıya yükletilen ve zorunlu aşamalara kadar (İhtiyati haczin – İcrai hacze çevrilmesine kadar) bir anlaşma veya ödeme olduğu taktirde her hangi bir harca tabi değildir. Harçlar Kanununa bağla (1) sayılı tarifenin B kısmında yazılı İcra İflas harçlarının bu alanda uygulanabilmesi ihtiyati haciz ile ilgili

¹⁶ (Yargıtay 12. HD. 01.07.2013 T. 2013/16933E, 2013/24552 K.Sayılı ilamı)

¹⁷

alacağın sözü edilen İİK'nun 264. Maddesi gereğince icra takibine girişilmesinden sonra mümkündür.”¹⁸

19 İhtiyati haciz icrai hacze inkilap etmeden vaki olacak feragat dolayısı ile harç alınmaz

“İhtiyati haciz yapıldığı sırada borçlunun ödeme maksadı veya ileride satışı önlemek için mahcuzun yerine kaim olmak üzere verdiği paralar ödeme olarak değil emaneten kabul edilir eğer ihtiyati haciz ileride hükümsüz kalır veya Mahkemece iptali yoluna gidilirse emanetteki paranın talebi halinde borçluya verilmesi icap eder, ancak bu muamele için 9,10 tahsil harcı alınmaz.”²⁰

b-) Dosyadaki hacizlerin birisinden veya tamamın kaldırılması talebi , Dosyadaki İ.İ.K. 150/c maddesi gereğince konulan şerhin kaldırılması talebi ,

Bu husus yasada yer almamasına rağmen Yüksek Mahkemenin son kararlarının “492 sayılı Harçlar Kanununun 23. maddesi uyarınca "Her ne sebep ve suretle olursa olsun, icra takibinden vazgeçildiğinin zabıtnameye yazılması için vazgeçilen miktara ait tahsil harcının yarısı alınır. Ancak haczedilen mal satılıp paraya çevrildikten sonra vazgeçilirse tahsil harcı tam olarak alınır. Alacaklının İcra Dairesine başvurarak icra takibi nedeniyle borçlunun malları üzerine konulan hacizlerin kaldırılması isteminin alacağın haricen tahsil edildiğine karine teşkil edeceğ yönünde olması nedeni ile icra takip dosyası alacaklısının icra takip dosyasındaki hacizlerin kaldırılmasını talep etmesi durumunda İcra Müdürlükleri kanununun 23. Maddesi gereğince harç tahsili yoluna gitmektedir,

İcra takibi nedeniyle borçlu adına taşınmazlar üzerine konulan hacizlerin kaldırılmasını talep ettiğine göre, bu istem alacağın haricen tahsil edildiğinde karine teşkil edeceğinden hacizlerin kaldırılması için yasa hükmüne uygun tahsil harcının ödenmesinin zorunlu olduğu

492 sayılı Harçlar Kanununun 23. maddesi uyarınca "Her ne sebep ve suretle olursa olsun, icra takibinden vazgeçildiğinin zabıtnameye yazılması için vazgeçilen miktara ait tahsil harcının yarısı alınır. Ancak haczedilen mal satılıp paraya çevrildikten sonra vazgeçilirse tahsil harcı tam olarak alınır." Somut olayda alacaklı İcra Dairesine başvurarak icra takibi nedeniyle borçlu adına taşınmazlar üzerine konulan hacizlerin kaldırılmasını talep ettiğine göre, bu istem alacağın haricen tahsil edildiğine karine teşkil edeceğinden, hacizlerin kaldırılabilmesi için yukarıda belirtilen yasa hükmüne uygun olarak tahsil harcının ödenmesi zorunludur. Dairemizin yeniden oluşan ve istikrarla uygulanan son içtihatları açıklanan biçimde olup, bu durumda mahkemece şikayetin reddi yerine yazılı gerekçe ile kabulüne karar verilmesi isabetsizdir²¹

Yargıtay 12. Hukuk Dairesinin 16.05.2007 tarih ve 2007/7454 esas, 2007/10088 karar sayılı ilamında, alacaklı icra dairesine başvurarak icra takibi nedeniyle borçlu adına taşınmazlar üzerine konulan hacizlerin kaldırılmasını talep ettiğine göre, bu istem alacağın haricen tahsil edildiğinde karine teşkil edeceğinden hacizlerin kaldırılması için yasa hükmüne uygun tahsil harcının ödenmesinin zorunlu olduğu belirtilmiş olup, İİK 23. maddesi gereğince her ne sebeple olursa olsun icra takibinden vazgeçilmesi hâlinde vazgeçilen miktara ait tahsil harcının yarısının alınması gerektiğine karar vermesi nedeni ile uygulamada icra takip dosyasındaki hacizlerin miktarına bakılmadan konulan hacizlerin sadece birisinin kaldırılmasının dahi talep edilmesi halinde vazgeçme harcının tamamının tahsili yoluna gidilmekteydi

¹⁸ HİGM 12.04.1967 gün ve 34/2 – 7770 Sayılı tamimi .

¹⁹ HİGM 21.09.1962 gün ve 13809 sayılı mütalası.

²⁰ HİGM 07.05.1964 gün ve 7441 sayılı mütalası .

²¹ (Yargıtay 12. Hukuk Dairesinin 16.05.2007 tarih ve 2007/7454 esas, 2007/10088 karar sayılı ilamı)

Ancak daha sonra Yargıtay 12. Hukuk Dairesi, 23.02.2012 T,2011/19241 E, 2012/4921 K.Sayıli ilamı ve 10.07.2012 Tarih ve 2012/6933 E, 2012/24073 K. Sayılı ilamı ile “ Tüm hacizlerin kaldırılması isteminin alacağın haricen tahsil edildiğine karine teşkil ettiği haczin kısmen kaldırılması talebinin alacağın haricen tahsil edildiğine karine oluşturmayacağı yönünde içtihat çıkar mıŐtır kararların önemi nedeni ile aşağıya zeti verilmiştir.

Alacaklı Tarafından Taşınmazlardan Birine Konulan Haczin KaldırılmaŐını Talep Ettiği – İcra Müdürlüğünce Tahsil Harcı denmesi KoŐulu ne Sürüldüğü/Taşınmaz Yönünden Haczin Kaldırılması İsteminin Alacağın Haricen Tahsil Edildiği Anlamına Gelmediği

Alacaklı tarafından bonoya dayalı olarak kambiyo senetlerine mahsus haciz yoluyla başlatılan takipte, alacaklının, borçluya ait hacizli taşınmazlardan birine konulan haczin kaldırılmasını talep ettiğini, icra müdürlüğünce, ancak tahsil harcının ödenmesi halinde haczin kaldırılmasına karar verildiğini belirterek işlemin iptali istemi ile icra mahkemesine başvurduğu, mahkemece, haczin kaldırılması isteminin alacağın haricen tahsiline karine oluŐturduđu gerekçesi ile istemin reddedildiği anlaşılmaktadır.

492 Sayılı Harçlar Kanunu'nun 23. maddesinde düzenlemesine yer verilmiştir.

Tüm hacizlerin kaldırılması istemi, alacağın haricen tahsil edildiğine karine teşkil edeceğinden, hacizlerin kaldırılması için anılan yasa hükmüne uygun olarak tahsil harcının ödenmesi zorunludur.

Somut olayda, borçluya ait bir araç ile yine borçlu adına kayıtlı dört adet taşınmazın kayden haczedildiği, Şikayete konu işlem tarihinden önce, araç ile bir adet taşınmaz üzerine konulan hacizlerin alacaklı vekilinin talebi ile kaldırıldığı, diğer üç taşınmaz üzerindeki haczin ise devam ettiği görülmektedir. Alacaklı vekilinin hacizli taşınmazlardan sadece birisine ilişkin haczin kaldırılması talebinde bulunması başka bir ifade ile diğer taşınmazlar üzerinde haczin devam etmesi halinde yukarıda açıklanan kural uygulanamaz. Bu durumda, bir taşınmaz yönünden haczin kaldırılması istemi, alacağın haricen tahsil edildiğine karine oluŐturmaz²²

Tüm hacizlerin kaldırılması isteminin alacağın haricen tahsil edildiğine karine teşkil ettiği, haczin kısmen kaldırılmasının alacağın haricen tahsil edildiğine karine oluşturmayacağı

Alacaklı tarafından borçlu aleyhine başlatılan takipte, alacaklının, borçluya ait hacizli taşınmazlardan birine konulan haczin kaldırılmasını talep ettiğini, icra müdürlüğünce, ancak tahsil harcının ödenmesi halinde haczin kaldırılmasına karar verildiğini belirterek işlemin iptali istemiyle icra mahkemesine başvurduğu, mahkemece, haczin kaldırılması isteminin alacağın haricen tahsiline karine oluŐturduđu gerekçesiyle istemin reddedildiği anlaşılmaktadır.

492 Sayılı Harçlar Kanunu'nun 23. maddesinde "Her ne sebep ve suretle olursa olsun, icra takibinden vazgeçildiğinin zabıtnamaya yazılması için vazgeçilen miktara ait tahsil harcının yarısı alınır. Ancak haczedilen mal satılıp paraya çevrildikten sonra vazgeçilirse tahsil harcı tam olarak alınır düzenlemesine yer verilmiştir.

Tüm hacizlerin kaldırılması istemi, alacağın haricen tahsil edildiğine karine teşkil edeceğinden, hacizlerin kaldırılması için anılan yasa hükmüne uygun olarak tahsil harcının ödenmesi zorunludur.

²² (Yargıtay 12. Hukuk Dairesi, 23.02.2012 T,2011/19241 E, 2012/4921 K.Sayıli ilamı.)

Somut olayda, borçluya ait Konak'ta 3 adet, Çeşme'de 2 adet taşınmazın kayden haczedildiği, şikayete konu diğer taşınmazlar üzerindeki hacizlerin devam ettiği görülmektedir. Söz konusu taşınmazların bulunduğu yerler ve değerleri dikkate alındığında kalan parsellerin takip konusu borcu karşılayabilecek miktarlarda olduğu anlaşılmaktadır. Alacaklı vekilinin hacizli taşınmazlardan sadece birisine dair haczin kaldırılması talebinde bulunması, başka bir ifadeyle diğer taşınmazlar üzerinde haczin devam etmesi halinde yukarıda açıklanan kural uygulanamaz. Bu durumda, bir taşınmaz yönünden haczin kaldırılması istemi, alacağın haricen tahsil edildiğine karine oluşturmayacağı²³

ANCAK Yüksek Mahkeme 12.02.2013 T, 2012/27378 E, 2013/3849 K. Sayılı ilamı ile içtihat değişikliğine giderek "Haczin Kaldırılmasının Talep Edildiği Malların Değerleri Üzerinden Tahsil Harcı Ödenmesine Karar Verilmesi Gerektiği" şeklinde içtihat çıkarak tartışmalara son vermiş ve kısmen haciz kaldırmalarda haczinin kaldırılması talep edilen malın değeri üzerinden feragat harcı tahsil edilmesi gerektiğini karar altına almıştır, Yüksek Mahkemenin karar özeti aşağıya çıkarılmıştır.

Şikayetçi Bankanın Tahsil Harcının Ödenmesinden Müstesna Tutulmadığı - Mahkemece Haczin Kaldırılmasının Talep Edildiği Taşınmazlar İle Araç Değerleri Üzerinden Tahsil Harcı Ödenmesine Karar Verilmesi Gerektiği

İcra Müdürlüğünün şikayete konu kararı ile; hacizlerin alacağın tahsiline yönelik yapıldığı, dosyaya hiç ödeme yapılmadan hacizlerin kaldırılması talebinin alacağın tahsiline emare teşkil ettiği gerekçesiyle takip miktarı üzerinden tahsil harcının yatırılması halinde taşınmazlar ve araç üzerindeki hacizlerin kaldırılmasına karar verilmiştir. 492 Sayılı Harçlar Kanununun 123/ son maddesinde yer alan istisnanın, bankalar ve yurtdışı kredi kuruluşlarının kredi sözleşmelerinden kaynaklanan alacaklarının tahsili amacıyla icra dairelerinde yapacakları işlemler hakkında uygulanamayacaktır. Buna göre şikayetçi banka tahsil harcının ödenmesinden müstesna tutulmamıştır. Alacaklı tüm hacizlerin değil bir kısım hacizlerin kaldırılmasını talep ettiğinden mahkemece haczin kaldırılmasının talep edildiği taşınmazlar ile araç değerleri üzerinden tahsil harcı ödenmesine karar verilmesi gerekirken, alacaklı bankanın 492 Sayılı Harçlar Kanunu'nun 123. maddesi uyarınca tahsil harcından müstesna olduğu gerekçesi ile şikayetin kabulüne ve icra müdürlüğü kararının iptaline karar verilmesi isabetsizdir²⁴

492 Sayılı Harçlar Kanunu'nun 23. maddesinde "Her ne sebep ve suretle olursa olsun, icra takibinden vazgeçildiğinin zabıtnamaya yazılması için vazgeçilen miktara ait tahsil harcının yarısı alınır. Ancak haczedilen mal satılıp paraya çevrildikten sonra vazgeçilirse tahsil harcı tam olarak alınır " düzenlemesine yer verilmiştir.

Somut olayda; İİK.'nin 150/c fıkrası gereğince ipoteğe konu iki adet taşınmazdan birinin üzerindeki şerhin kaldırılmasına yönelik alacaklı vekilinin talebi, Dairemizin yerleşik uygulamalarına göre, alacağın tamamının haricen tahsil edildiğine karine teşkil edeceğinden, şerhin kaldırılması için anılan yasa hükmüne uygun olarak tahsil harcının ödenmesi zorunlu olup icra müdürlüğünce tahsil harcının alınmasına yönelik işlem doğrudur. 25

Haczin Fekki Halinde alınacak Tahsil Harcı Yüksek Mahkeme kararları doğrultusunda özetlenecek olursa; takip alacaklısı tarafından icra takip dosyasında konulan

²³ (Yargıtay 12. H.D. 10.07.2012 Tarih ve 2012/6933 E, 2012/24073 K. Sayılı ilamı)

²⁴ (Yargıtay 12. H.D. 12.02.2013 T, 2012/27378 E, 2013/3849 K. Sayılı ilamı)

25 (Yargıtay 12. H.D. 16.03.2015 T, 2014/31941 E, 2015/5986 K. Sayılı ilamı)

tüm hacizlerin tamamı üzerindeki hacizlerin kaldırılmasının talep edilmesinin alacağın haricen tahsil edildiğine karine oluşturacağından takip çıkışı üzerinden (peşin harcın tenzilinden sonra)feragat harcının tahsili gerekir, ancak icra takip dosyasında konulan tüm hacizlerin değil de bir kısım hacizlerin kaldırılmasının talep edilmesi halinde alacağın haricen tahsil edildiğine karine oluşturmayacağı dikkate alınarak konulan haczin kaldırılması talep edilen malın değeri üzerinden feragat harcı tahsil edilmesi gerektiği görüşünderiz.

Yüksek Mahkeme son çıkardığı 12.02.2013 T, 2012/27378 E, 2013/3849 K. Sayılı ilamı ile “Alacaklı tüm hacizlerin değil bir kısım hacizlerin kaldırılmasını talep ettiğinden mahkemece haczin kaldırılmasının talep edildiği taşınmazlar ile araç değerleri üzerinden tahsil harcı ödenmesine karar verilmesi gerekirken, alacaklı bankanın 492 Sayılı Harçlar Kanunu'nun 123. maddesi uyarınca tahsil harcından müstesna olduğu gerekçesi ile şikayetin kabulüne ve icra müdürlüğü kararının iptaline karar verilmesi isabetsizdir” şeklinde içtihat çıkarmıştır ANCAK burada düşünülmesi gereken borçlu hakkında açılan icra takibinde haczedilen malların kıymet takdirleri yapılmamışsa ne olacak kıymet takdiri yapılarak mı harç konusu karar altına alınacak bu durumda da yasa gereği harç sorumluluğunun düşmesini isteyen tarafın hacizli malların kıymet takdiri işlemi için yapacağı masrafla külfeti artacaktır ve bu işlem uzunca bir zaman alacaktır dolayısı ile Yüksek Mahkemenin 10.07.2012 Tarih ve 2012/6933 E, 2012/24073 K. Sayılı ilamındaki ” Alacaklı vekilinin hacizli taşınmazlardan sadece birisine ilişkin haczin kaldırılması talebinde bulunması başka bir ifade ile diğer taşınmazlar üzerinde haczin devam etmesi halinde yukarıda açıklanan kural uygulanamaz. Bu durumda, bir taşınmaz yönünden haczin kaldırılması istemi, alacağın haricen tahsil edildiğine karine oluşturmaz” gerekçesi dikkate alınarak icra takip dosyasındaki hacizli mallardan birisinin haczinin kaldırılmasının talebi halinde alacağın haricen tahsil edildiğine karine oluşturmayacağı dikkate alınarak feragat harcı tahsil edilmeden haczin kaldırılması gerektiği görüşünderiz.

c-) İ.İ.K.” nun 144. Maddesi gereğince icra takibe konu senedin geriye istenilmesi talebi,

Bilindiği gibi İ.İ.K” nun 144/1. Maddesinde “Alacağı tamamen ödenmiş olan alacaklıya ait senet icra dairesince borçluya verilir.

Alacağının yalnız bir kısmı ödenmiş olan alacaklı, senedini geri alabilir. Şu kadar ki, icra dairesi senede bundan sonra ne miktar para için muteber olacağını yazar yahut senedin mahiyetine göre alakadar dairelere yazdırır” denilmektedir.

Uygulamada Alacağının bir kısmını alarak icra dairesine icra takibini açtığı sırada İ.İ.K.’nun 58.vd. Maddeleri gereğince icra dairesine sunulan takibe dayanak yapılan senedini geriye isteyen alacaklılardan takip çıkışı üzerinden ve 492 Sayılı Harçlar Kanununun 23. Maddesi gereğine takibin aşamasına göre ½ oranında harç tahsili yoluna gidilmektedir.

Yargıtay 12. Hukuk Dairesi Başkanlığı Yargıtay 12. HD 09.10.2000 T 2000/13811 E, 2000/14602 K sayılı ilamı ile “ Takipten feragat etmeyerek sadece kısmi ödeme nedeni ile İcra iflas kanununun 144/II maddesi uyarınca işlem yapılarak dosyanın işleminden kaldırılmasını istemiş olan alacaklıdan harçlar kanununun 23. maddesine göre feragat harcı alınamayacağı” na karar verirken 17.06.2013 T, 2013/14620 E, 2013/22657 K. Sayılı ilamı ile görüş değiştirerek “alacaklı tarafından tahsil edilen miktar yönünden tahsil harcı yatırıldığına göre Harçlar Kanunu'nun 23. maddesi gereğince bakiye kısım için vazgeçme harcı ödendiğinde, ödeme miktarı senet üzerine yazılmak suretiyle dayanak senedin iadesine karar vermek gerekir ”şeklinde içtihat çıkarmıştır.

Alacaklı Tarafından Tahsil Edilen Miktar Yönünden Tahsil Harcı Yatırıldığına Göre Bakiye Kısım İçin Vazgeçme Harcı Ödediğinde Ödeme Miktarı Senet Üzerine Yazılmak Suretiyle Dayanak Senedin İadesine Karar Vermek Gerektiği

Alacaklı tarafından başlatılan bonoya dayalı kambiyo senetlerine mahsus haciz yoluyla takipte, alacaklı taraf. 28.1.2013 tarihinde icra dairesine müracaat ederek dosya alacağının 4.995,98 TL'lik kısmının 6.3.2012 tarihinde tahsil edildiği, alacağın bir kısmı ödendiğinden senedin İ.İ.K.144/2.md göre iadesini istediği, talebin icra müdürlüğünce reddedilmesi üzerine ret kararının kaldırılması istemiyle icra mahkemesine başvurduğu anlaşılmıştır.

İ.İ.K.nun 144/2. maddesinde "Alacağının yalnız bir kısmı ödenmiş olan alacaklının, senedini geri alabileceği" düzenlenmiştir.

İcra takibinin amacı alacaklının alacağının ödenmesidir. Alacaklı alacağını tamamen veya kısmen almış ise, alacak bu oranda sona (sukut eder) erer. Borçluyla alacaklının menfaatlerini aynı şekilde korumakla yükümlü olan icra dairesinin, borcun tamamen veya kısmen ödenmesi halinde, ödeme oranında borçluyu borcundan ibra ettiğine dair bir işlemde bulunması gerekir.

Alacaklının alacağı tamamen ödenmiş ise, icra dairesi alacaklının senedini borçluya verir (md 144). Alacağının yalnız bir kısmı ödenmiş olan alacaklı, senedini icra dairesinden geri alabilir. Yalnız icra dairesi, senetteki alacağın ne miktarının ödenmiş olduğunu ve senedin bundan sonra ne miktar para için geçerli olacağını senet üzerine yazar veya senedin mahiyetine göre ilgili dairelere yazdırır (md 144/2.) (B. Kuru, İcra ve İflas Hukuku El Kitabı, 2013, s.751).

Bu durumda, alacaklı tarafından tahsil edilen miktar yönünden tahsil harcı yatırıldığına göre Harçlar Kanunu'nun 23. maddesi gereğince bakiye kısım için vazgeçme harcı ödediğinde, ödeme miktarı senet üzerine yazılmak suretiyle dayanak senedin iadesine karar vermek gerekirken yazılı şekilde hüküm tesisi isabetsizdir²⁶

SONUÇ OLARAK:

492 Sayılı Harçlar Kanununun 23. Maddesine “Her ne sebep ve suretle olursa olsun, icra takibinden vazgeçildiğinin zabıtnameye yazılması için vazgeçilen miktara ait tahsil harcının beşte biri alınır. Ancak haczedilen mal satılıp paraya çevrildikten sonra vazgeçilirse tahsil harcı tam olarak alınır. Haciz ve satış şerhinin kaldırılması, muhafaza altındaki malların borçluya yediemin olarak teslimi talebinin zabıtnameye yazılması yukarıdaki fıkra hükümlerine tâbidir” şeklinde bir fıkra eklenerek gerekli değişikliğin yapılması halinde bugünkü duraksama ve tereddütlerin önüne geçilecektir. Saygılarımızla 15.06.2015

---

²⁶ (Yargıtay 12. H.D. 17.06.2013 T, 2013/14620 E, 2013/22657 K. Sayılı ilamı)